

Пише Александар СКАКИЋ

ГРОМОВНИК

С вети Илија, познат и као Илија Громовник, уздигао се према Светом писму на небо у огњеним кочијама, чија тутњава, по народном предању, представља грмљавину. Веза ватре, неба и грмљавине учинила је овог свеца заштитником ваздухопловаца.

Други август, као Дан рода авијације, обележава се у спомен на дан када је 1893. године краљ Александар Обреновић потписао „Уредбу о формирању целокупне војске“, у оквиру које је донето наређење да се при дивизијама српске војске формирају ваздухопловна одељења, тј. прикључе балонске чете.

После мало више од три деценије, 1924. године, краљ Александар I Карађорђевић доноси указ којим се 2. август, Св. Илија, обележава као ваздухопловна слава.

У периоду између Уредбе и Указа два истоимена монарха из наше две династије, купљени су први авиони и решењем војводе Радомира Путника, првог официра тадашње српске војске, формирана је Ваздухопловна команда 24. децембра 1912. године, датум који данас обележавамо као Дан РВ и ПВО.

У то време Краљевина Србија сврстава се међу првих пет земаља у свету које су употребиле авионе у борбеним дејствима, током балканских ратова и Првог светског рата. Од тада српским небом, под заштитом старозаветног пророка Илије, лете пилоти, чувајући наше хоризонте и током свих ратова многи од њих су се вазнели у лет после кога нису слетели.

Током историје наше војне авијације било је разних периода, од оних у којима је овај род напредовао и растао до оних стагнације и велике оскудице. Често су наши пилоти јуришали на агресора летећи против вероватноће, са дубоком свешћу о

техничкој и бројчаној надмоћности непријатеља, и тим летовима не само себе уткали у нашу војну и националну историју већ и показали да је авијација стање духа. Тај дух, прожет најфинијим вредносним нитима, најјезгровитије је садржан у лету команданта 204. ловачко-авијацијског пука Војске Југославије Миленка Павловића 4. маја 1999. године.

Род авијације данас је у значајно бољем стању, након више деценија стагнације и трошења ресурса после распада бивше Југославије. Процес ревитализације у последњих десет година, који се огледао у набавци авиона МиГ-29 и након тога већег броја више типова хеликоптера, транспортних авиона, инфраструктурним радовима, уз последични раст способности опремањем јединица ВОЈИН, ставио је нашу војну авијацију на здраве ноге и чврсте темеље. Долазак нове ескадриле „рафала“, која ће се винути на наше небо 2028. године, свакако ће удахнути нови живот и обезбедити дужу стабилност овом роду наше војске, који је синтеза технике, знања и тог посебног духа.

На њихов дан, 2. августа, обележавањем Светог Илије, слави се једна епоха, од преко века трајања, идеал, дубоко уткана потреба човека да иде у висине јер пилот није земни човек, осећај да је неустрашивост чувар небеске правде коју овај светац симболизује. А изнад свега чува сећање на све чланове небеске ескадриле који су се винули у небо да горе вечно остану.

Ове године, истог дана, војни академци добијају свој први официрски чин. Симболика толико јака да јој речи нису потребне. Претходних година пилоти су им бришућим летом изнад шапки, које ће се непосредно након тога винути у ваздух, честитали полазак на нимало лак, али частан каријерни пут.

Међу академцима који ће тада на рамена ставити прву розету јесу и будући пилоти. Нека буду достојни небеске ескадриле. ■

